

گزارش سومین همایش بین‌المللی باستان‌شناسی منطقه‌ای گرگان

۱۷ - ۲۰ آبان ماه ۱۳۸۴

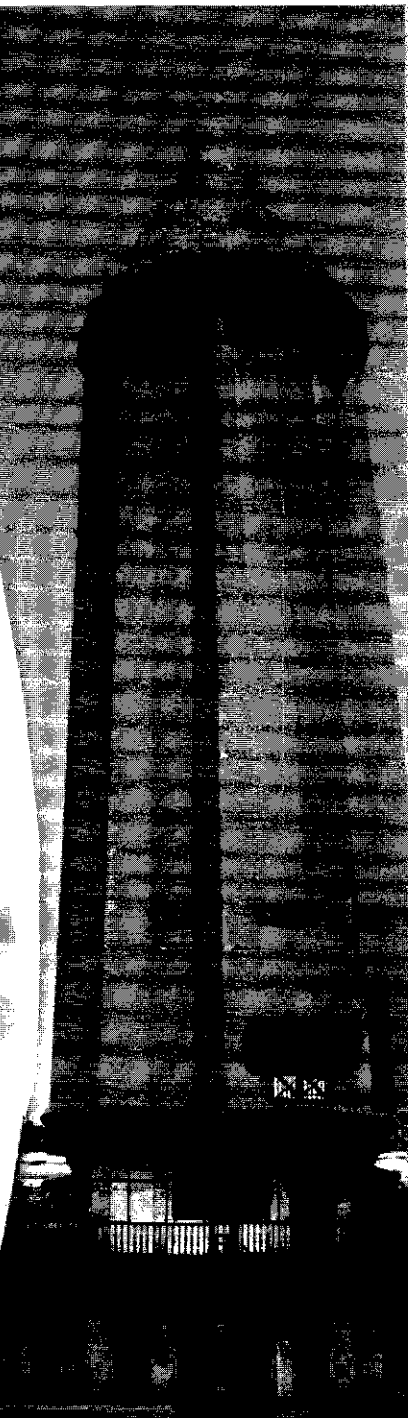
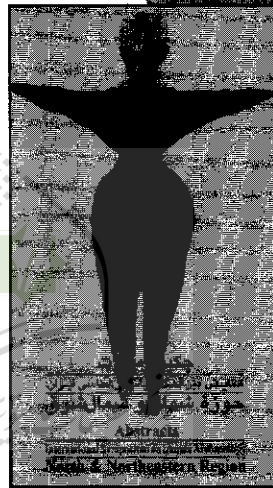
● لاله فرزین فر

تالار فخرالدین اسعد گرگانی در روزهای هفدهم تا بیستم آبان ماه ۱۳۸۴ شاهد برگزاری سومین همایش باستان‌شناسی منطقه‌ای در ایران بود. همایش‌های پیشین، با همین عنوان، به باستان‌شناسی جنوب شرق و شمال غرب ایران اختصاص داشت. نخستین آنها در سال ۱۳۸۰ در زاهدان و دومین همایش در سال ۱۳۸۳ در ارومیه برگزار شده است.

هدف پژوهش‌کنده باستان‌شناسی از برگزاری سمینارهای منطقه‌ای فراهم ساختن امکان ایجاد ارتباط مستقیم پژوهشگران و علاقه‌مندان به تاریخ باستان ایران و نیز انتشار سریع دست‌آوردهای فعالیت‌های میدانی است.

به علاوه این که در این گونه همایش‌ها، به دلیل محدودیت قلمرو جغرافیایی که محدودیت موضوع را نیز در پی دارد، امکان تعمق بیشتری درباره موضوعات مورد پژوهش فراهم می‌شود. علاوه بر این، برگزاری همایش‌های منطقه‌ای در شهرستان‌های مختلف باعث ارتقای سطح فرهنگی کشور می‌شود و مانع از تمرکز فعالیت‌های علمی و پژوهشی در پایتخت می‌شود.

سابقه فرهنگی و تاریخی بیش از هفت هزار ساله در استان گلستان گنجینه‌های ارزشمندی در آن به یادگار نهاده که مهم‌ترین آنها عبارتند از: گنبد قابوس، شهر تاریخی جرجان، گبری قلعه، یاریم‌تپه و دیوار بزرگ گرگان در حوزه شهرستان گنبد کاووس.

کوبه میانی دشته دار باجهولیان
محل کشف تپه تالش - گیلان

موضوعات محوری همایش که در فراخوان اعلام شده بود عبارت بودند از: ارائه گزارش کاوش‌ها، بررسی‌ها و گمانه‌زنی‌هایی که طی سال‌های اخیر در حوزه جغرافیایی شمال و شمال شرق ایران صورت گرفته است؛ بحث‌های تحلیلی درباره پژوهش‌های میدانی و کاوش‌هایی که در این منطقه اجرا شده است؛ مقایسه میان فرهنگ‌های شمال و شمال شرق ایران و مناطق همجوار.

بنا به گزارش دبیر همایش، در پی اعلام فراخوان حدود ۱۴۰ چکیده به دبیرخانه همایش ارسال شده بود که غالب آنها با محورهای پیشنهادی هم خوانی داشت و معدودی نیز به مسائل فراسوی آن می‌پرداخت. شورای علمی همایش به دلایل متعدد از جمله تنگی وقت، تنها ۲۷ عنوان مقاله را برای ارائه به صورت سخنرانی انتخاب کرد که طی سه روز برپایی سمینار در تالار فخرالدین اسعد گرگانی در حضور پژوهشگران، باستان‌شناسان و علاقه‌مندان ارائه گردیدند. عناوین مقالات ارائه شده به قرار زیر است:

- آق تپه: معرف کلاته‌ای از دوره نوسنگی / دکتر صادق ملک شه‌میرزادی
- گزارش مقدماتی گمانه‌زنی تپه ده‌خیر شاهرود / حسن رضوانی
- مناطق فرهنگی جنوب ترکمنستان و شمال شرق ایران در هزاره پنجم تا اوایل هزاره سوم / لیووف کیرتچو
- پژوهش‌های باستان‌شناختی دیوار بزرگ گرگان، معرفی دستاوردهای میان رشته‌ای و گزارش کاوش / جبرئیل نوکنده
- پیمایش مغناطیس‌سنجی در محوطه‌های باستانی پیرامون دیوار بزرگ گرگان / بابک امین امین پور
- افق‌های باستان‌شناختی یاز ۳ و ۴ متاخر در شمال و شمال شرق واحه مرو و گمانه‌های آزمایشی شماره ۴۷۱ و ۱۷۳ در منطقه‌های گاری / پرونو جنبتو
- غار اسپهبد خورشید / حکیمه رزاقی منصور
- ساماندهی و گمانه‌زنی محوطه چشمه عمارت / شهربانو وفاپی
- نگارکنده‌های قاجاری البرز کوه، نگارکنده ناصرالدین شاه در جاده هراز / جعفر مهرکیان
- گسترش فرهنگ سفالی از آسیای مرکزی به خاورمیانه؛ فرضیه مقدماتی / مایکل گورگ

- بررسی ارتباطات فرهنگی دوران نئولیتیک و کالکولتیک منطقه اردبیل با مناطق شمال و شمال شرق ایران بر اساس داده‌های قوشان تپه در شهر یری اردبیل / علیرضا هژبری نویری و اکبر پور فرح
- تحلیلی بر نتایج باستان‌شناسی تول گیلان / محمدرضا خلعتبری
- ویژگی‌های دولیکو سفالی انسان عصر آهن در مناطق شمالی ایران / فرزاد فروزانفر
- کاوش‌های محوطه باستانی خرندوگنداب / عبدالمطلب شریفی
- دیوار بزرگ گرگان در مقایسه با دیگر دیوارهای بزرگ جهان / دکتر سونر
- بررسی باستان‌شناختی پارک گلستان / حمید عمرانی

- رکاوندی
- جنبه‌های گوناگون تحول در سفال مرو باستان / گابریل پوشینگ
- کاوش‌های گوهر تپه / علی ماهفروزی
- تعامل فرهنگی بین دشت‌های شمالی و شمال شرق ایران طی عصر مفرغ / قلیپ کول
- بررسی باستان‌شناسی محیطی شاهرود / کوروش روستایی
- گزارش کاوش‌های مشترک ایران و ژاپن در گیلان / جبرئیل نوکنده
- گمانه‌زنی در اسپه مزگت / ولی جهانی
- گمانه‌زنی در قلعه تپه کجور - مازندران / رضا موسوی میر کلا
- بررسی باستان‌شناسی رشت - گنبد / علی فرحانی - اسدالله آقاجانی
- گورستان عصر آهن لفورک سوادکوه / مهدی عابدینی عراقی
- کلیات شیش فصل کاوش باستان‌شناختی مجموعه تاریخی عباس‌آباد بهشهر قلعه رودخان / شهرام رامین
- از جنبه‌های ارزشمند این همایش، چاپ تمامی چکیده‌های ارسالی توسط پژوهشکده باستان‌شناسی بود که به صورت کتاب در اختیار شرکت کنندگان قرار گرفت. علاوه بر این متن کامل سخنرانی‌ها به شیوه معمول در کتابی مجزا چاپ شده و میان پژوهشگران توزیع گردید. فهرست چکیده مقالات این همایش به شرح زیر است.
- تشابهات موجود در میان یافته‌های غیر سفالین شهر یری و مراکز عصر آهن در شمال ایران / ویدا ابتهاج
- معرفی زینت آلات تدفینی تالش و مقایسه آن با مصنوعات همسان در سایر مناطق ایران و شناسایی اعتقادی نقوش و فرم‌های آن در هزاره اول قبل از میلاد / روناک احمدی
- تأثیر ویژگی‌های زیست‌محیطی و بوم‌شناسی در شکل‌گیری سفالینه‌های مکشوفه از کاوش‌های باستان‌شناختی محوطه‌های باستانی تالش (حوزه گرگانرود) ساچلی اختر
- بررسی کتیبه‌های زیر شیروانی در خانه مفیدیان گرگان / محمد ارشادی
- شمال شرق، خاستگاه برج آرامگاه‌ها در ایران / پروین افضل زاده
- معرفی و هویت بخشی سفالینه‌های روستای زیارت‌گرگان / زهرا اکبری
- درخت، نماد مهر و امید / مریم الطافی
- بررسی تأثیرات رودخانه گرگانرود بر روی دیوار بزرگ گرگان / ارش امینی
- مطالعه و بررسی هنرهای سنتی در روستاهای حواشی دیوار گرگان / فریدون اونق
- تجارت و بازرگانی در شمال شرق به استناد اثر مهرهای گرگان / زهره باصری
- پیکرک‌های شاه تپه / حسن باصفا
- گزارش گمانه‌زنی به منظور لایه‌نگاری محوطه باستانی «چره» شهرستان رودبار / محمد رضا باقریان
- بافت قدیم گرگان / محمد مهدی برهانی
- قوم باستان‌شناسی پراکنش خانه‌های روستایی در محله‌های روستاهای میانکوه دره گز: مدل همجواری خویشاوندان / لیلا پابلی یزدی
- کنکاشی در پیشینه تاریخی بقعه آپلاسید / کتابون پلا سعیدی
- خانه مفیدیان، پایگاه پژوهشی دیوار بزرگ گرگان / جمیله پور قاسم
- دشنه‌های ایلامی در سرزمین‌های شمالی / عبدالرضا پیمانی
- نگاهی نو به آثار کشف شده از حفاری‌های محوطه باستانی کلورز بر اساس اشیاء موجود در موزه ملی / گل بهشت تقوا
- تپه شیروان (تپه نادری)، دشت میانکوهی شمال خراسان (شمال شرق ایران) / عابد تقوی، محمد جواد جعفری
- گزارش مقدماتی بررسی و شناسایی محوطه‌های باستان‌شناسی شهرستان ساری «بخش چهاردانگه» / عابد تقوی - مصطفی ده پهلوان
- نگاهی به باستان‌شناسی زیرآب در دریای مازندران / حسین توفیقیان
- علل نفوذ و گسترش بناهای آرامگاهی با پوشش گنبدی از مناطق شمالی ایران به مناطق جنوبی و کویری / نسیم جان ملکی
- بررسی هیدرولوژی و هیدروژئولوژی حوضه آبریز قنات قصبه گناباد / روشنگر جهرمی یکتا، شیرین جهرمی یکتا
- معرفی آثار دارای ارزش تاریخی - فرهنگی حاشیه جاده چالوس و رودخانه کرج / ابوالقاسم حاتمی
- شناسایی و معرفی مجموعه ناشناخته گورستان و زیارتگاه خالدنبی / علیرضا حصار نوی
- گزارش کاوش در شهر قدیم جرجان در ترانشه S.83 بهمن ماه ۱۳۸۳ / منوچهر حمزه‌لو
- بررسی پیوندهای فرهنگی شمال و شمال غرب ایران در عصر آهن II و III / رضا حیدری
- نقش سازه‌های آبی در تداوم استقرارهای فرهنگی آرادان / سمانه خالقی
- عرفی سفال اشکانی منطقه گیلان بر اساس کاوش لایه‌نگاری انجام گرفته در تپه جلالیه رستم آباد علیرضا

- گمانه‌زنی در اسپه مزگت / ولی جهانی
- گمانه‌زنی در قلعه تپه کجور - مازندران / رضا موسوی میر کلا
- بررسی باستان‌شناسی رشت - گنبد / علی فرحانی - اسدالله آقاجانی
- گورستان عصر آهن لفورک سوادکوه / مهدی عابدینی عراقی
- کلیات شیش فصل کاوش باستان‌شناختی مجموعه تاریخی عباس‌آباد بهشهر قلعه رودخان / شهرام رامین
- از جنبه‌های ارزشمند این همایش، چاپ تمامی چکیده‌های ارسالی توسط پژوهشکده باستان‌شناسی بود که به صورت کتاب در اختیار شرکت کنندگان قرار گرفت. علاوه بر این متن کامل سخنرانی‌ها به شیوه معمول در کتابی مجزا چاپ شده و میان پژوهشگران توزیع گردید. فهرست چکیده مقالات این همایش به شرح زیر است.
- تشابهات موجود در میان یافته‌های غیر سفالین شهر یری و مراکز عصر آهن در شمال ایران / ویدا ابتهاج
- معرفی زینت آلات تدفینی تالش و مقایسه آن با مصنوعات همسان در سایر مناطق ایران و شناسایی اعتقادی نقوش و فرم‌های آن در هزاره اول قبل از میلاد / روناک احمدی
- تأثیر ویژگی‌های زیست‌محیطی و بوم‌شناسی در شکل‌گیری سفالینه‌های مکشوفه از کاوش‌های باستان‌شناختی محوطه‌های باستانی تالش (حوزه گرگانرود) ساچلی اختر
- بررسی کتیبه‌های زیر شیروانی در خانه مفیدیان گرگان / محمد ارشادی
- شمال شرق، خاستگاه برج آرامگاه‌ها در ایران / پروین افضل زاده
- معرفی و هویت بخشی سفالینه‌های روستای زیارت‌گرگان / زهرا اکبری
- درخت، نماد مهر و امید / مریم الطافی
- بررسی تأثیرات رودخانه گرگانرود بر روی دیوار بزرگ گرگان / ارش امینی
- مطالعه و بررسی هنرهای سنتی در روستاهای حواشی دیوار گرگان / فریدون اونق

- خسروزاده، آداجی تاکورو
 ● برج کاشانه (بسطام) ادامه سنت معماری آرامگاهی در
 ایران / رضا خلج
- مرمت، ساماندهی و حفاظت کارگاه‌های کاوش دیوار
 بزرگ گرگان / حسین دباغ
- ارتباط پتانسیل‌های زمین‌شناسی با تعامل استقرارهای
 دو طرف البرز مرکزی / اکرم دروگر
- بررسی پدیده‌های زمین‌شناسی و ارتباط آن با الگوهای
 استقراری در شرق مازندران / اکرم دروگر
- تأثیر پارامترهای محیطی بر مکان‌گزینی استقرارهای
 عصر آهن دره رودبار / معصومه دوستعلی
- جرجان در مسالک و ممالک ابن خردادبه / مصطفی
 راستی دوست
- گمیشان: شهر تپه نقره‌ای با آجرهایی از دیوار بزرگ
 گرگان / رحمت‌الله‌رجایی
- بررسی یک مهر هخامنشی از رودبار گیلان / مهناز
 رحیمی‌فر
- نگاهی نو به پدیده سفال خاکستری و خاستگاه آن /
 رضا رضالو
- دیرین باستان محیط‌شناسی حوزه گرگانرود تالش -
 گیلان / عبدالحمید رضایی
- مختصری از تاریخچه جاده ابریشم و آثار به جا مانده این
 جاده از ری تا خراسان / محمد رضایی، زهرا رضایی
- ارزنگ پارک جایگاه باستانی باوندیان طبرستان / عباس
 رضایی‌نیا، رضا نوری
- استرداد یک یشقاب ساسانی مربوط به منطقه رشی
 گیلان / محمد رضا زاهدی
- بررسی پیکره‌های سنگی تپه حصار / نسرين ذهتابی ثابتی
 مقدم
- مسجد گوهرشاد شاهکاری از دوره تیموری / سمیه
 سجادی تهرانی
- گاهنگاری ادوار فرهنگی تپه قبرستان فولاد محله در
 شمال استان سمنان، با اتکا به مطالعات گونه‌شناسی و مقایسه‌ای
 سفال‌های بررسی شده / سیامک سرلک
- مطالعات باستان‌شناسی بر روی کشتی قدیمی به گل
 نشسته در ساحل دریای مازندران / سامان سورتچی
- شمال شرق ایران: معمای هزاره دوم پیش از میلاد /
 مهناز شریفی، عباس یلوه‌ای
- درآمدی بر استقرارهای پارینه‌سنگی حاشیه جنوب‌شرقی
 دریای خزر بر اساس داده‌های جدید / سونیا شیدرنگ
- شهر قومس / آرمان شیشه‌گر
- نگرشی بر هویت معماری برج گنبد قابوس / علی
 صدرايي
- تاریخ بررسی‌های باستان‌شناختی منطقه گیلان / علی
 صدرايي
- نگاهی به یافته‌های معماری مسکونی در سومین فصل
 کاوش‌های باستان‌شناسی گورستان باستانی تول تالش (تابستان
 ۱۳۸۳) / رضا صدرکبیر
- خراسان بزرگ و ماوراءالنهر در دوران کوشان‌ها (۵۰-
 ۳۵۶ م.) / رضا صدري فرد
- منشأ نقش موجودات خیالی (بالدار) هنر مارلیک یا آشور؟
 / مینا صفا، سیدمسعود شاهواری
- معرفی قلعه تخت سلیمان در ضلع شمالی رودخانه درسو
 در دشت گرگان / اسماعیل صفری تمک
- گزارش گمانه‌زنی نرگس تپه در فرودگاه گرگان / رجب
 محمد ضروری
- اولین روستاها در دشت گرگان و ارتباط آن با مناطق
 همجوار / نسرين طایفه قهرمانی
- گورستان عصر آهن لفورک سواد کوه / مهدی عابدینی
 عراقی
- زُدو تپه: یک مرکز تخصصی تولید سفال در دوران
 اشکانی و ساسانی در شاهرود / ابوالفضل عالی، محمداسماعیل
 اسماعیلی جلودار
- پیشینه استقرار در شهر گرگان براساس شواهد
 باستان‌شناختی / قربانعلی عباسی
- جرجان در متون تاریخی / طوبی عبدی
- نرگس تپه، استقراری از دوره ماد و هخامنشی در گرگان
 زمین / محمدتقی عطایی
- اسطوره‌های شمال در آیینة فرهنگ و ادبیات مازندران /
 محمد عظیمی
- نگرشی به احساس اعتقادی هنرمندان سازنده
 مجسمه‌های تپه مارلیک / فاطمه علف چشم
- تغییر مسیر مبادلات فرهنگی تجاری در عصر مفرغ
 قدیم / بهروز عمرانی
- جغرافیای تاریخی لفور (لپور) / علی اکبر عنایتی
- شش هونی (شش چشمه)، محوطه استقراری نو یافته در
 ارتباط با گورستان باستانی مریان / رضا غفاری
- بررسی پوشاک مازندران، گیلان و گلستان / رقیه غفاری
 چراتی
- مناسبات ایران و آسیای مرکزی در عصر امپراتوری
 اشکانی (۲۵۰ پ.م - ۲۲۶ م.) / لاله فرزین‌فر
- گزارش مقدماتی فصل اول بررسی باستان‌شناسی
 شهرستان گنبد کاووس - زمستان ۱۳۸۳ / علی فرحانی
- بررسی و تحلیل نقوش سفال‌های سیاه تپه / شراره

فرخ‌نیا

● مقایسه ظروف سنگی تپه حصار با ظروف تازه به دست آمده از حفاری‌های غیرمجاز جیرفت / سپیده فرهمند

● طبقه‌بندی و معرفی یافته‌های بررسی و شناسایی در حوزه رودخانه شاهرود (عمارلو) / یوسف فلاحیان

● آثار فرهنگ کورا - ارس در کوهپایه‌های شرق گیلان؛ محوطه دیارجان دیلمان / حمید فهیمی

● بررسی ساختار قبول Ciste در گیلان و آذربایجان در دوره پارتی / محمد فیض‌خواه

● نقش ارتباطی جاده ابریشم در روابط فرهنگی شمال شرقی ایران و آذربایجان در دوره اشکانی / محمد فیض‌خواه

● سعید فیض‌خواه

● معرفی کنده نگاره‌های صخره‌ای تنگل استاد، بیرجند / فریبا کریمی

● نگاهی به گورستان‌های ناحیه تالش ایران و بررسی معماری و ساختار قبور آن‌ها / مجید کوهی گیلوان

● گزارش پژوهش‌های باستان گیاه‌شناسی سومین فصل کاوش در دیوار تاریخی گرگان / معصومه کیمیایی

● بررسی عمومی استقرارهای پیش از تاریخی ارتفاعات شمال خراسان / عمران گاراویان

● بازشناسی ویژگی‌های هنری املش - مارلیک و پیوستگی آن با سرزمین‌های همجوار / هنگامه گزوانی

● بررسی اولیه در معرفی راه‌های تاریخی مازندران / احمد محمدخانی

● ارتباط دشت مغان با جنوب دریای خزر در دوران تاریخی براساس داده‌های سفالی نادر تپه سی اصلاندوز / میرواح الله محمدی

● معرفی دو قلعه ناشناخته اسلامی / مجید محمودی

● بازنگری و مستندسازی اشیاء تپه حصار در گنجینه پیش از تاریخ موزه ملی ایران / مریم محمدی

● پژوهش در معماری بقعه شیخ تاج‌الدین محمود خوبی در آستارا / محمدعلی مخلصی

● فرهنگ تپه حصار و جایگاه آن در مطالعات گاهنگاری فلات مرکزی ایران / فرشید مصدقی امینی

● شرایط سیاسی گرگان از صفوی تا آغاز قاجار / پروین مصلی

● نگاهی نو بر اشیاء مکشوفه از ترنگ تپه گرگان بر اساس اشیاء موجود در موزه ملی ایران / فریبا معجزاتی

● ساچلی اختر، مطالعه مجموعه سفال‌های یاریم تپه در موزه ملی ایران / مریم ملایی، ساچلی اختر

● معماری و ساختار یخچال‌های خشتی (چاله یخدان شهرستان دامغان) / علی محمد ملکی

● جنبه‌هایی از عصر آهن در مازندران / سیدمهدی موسوی

کوهپیر، رحمت عباس نژاد سرمستی

● کلیات شش فصل کاوش باستان‌شناسی مجموعه تاریخی عباس آباد بهشهر / عبدالوهاب موسوی نسب

● گزارش حفاری باستان‌شناسی قلعه لیسار / سیدمهدی میرصالحی

● صنایع سنگی اواخر دوره پارینه سنگی تنگه شورش، مازندران / رحمت نادری

● مسمغان میانرود ساری / مسعود نصرتی

● مقایسه آثار فلزی محوطه باستانی شهریری با تپه مارلیک / اصغر نعمتی

● نظری اجمالی به دیرینه بوم‌شناسی یا زیستگاه‌های دوران پیش از تاریخی و تاریخ در ایران / یزدان نورانی

● نتایج پژوهش‌های باستان‌شناسی هیأت مشترک ایران و ژاپن در کرانه‌های غربی سپیدرود / جبرئیل نوکنده، حمید فهیمی

● نگاهی به تزئینات آجری آرامگاه امامزاده اسحاق گرگان / جواد نیستانی

● تأملی در شواهد باستان‌شناسی مرتبط با تدفین عصر آهن منطقه شمال ایران و ارتباط آن با سیستم‌های ادراکی / سیما یداللهی

● سفید چاه بزرگترین گورستان اسلامی / شهربانو وفایی

● Report On New Paleolithic Evidences In The TEHRAN and MAZANDARAN Regions (IRAN) Asghar Asgari Khaneghah, Gilles Berillon, Valery Zeitoun, Jean-Jacques Bahain and Beoit Chevrier.

● German Archaeological institute Eurasian Section / Barbara Helwing

● Religious architecture of Sasanian period in Khorasan / Barbara Kaim

● Recent Explorations at Nisa Victor Pilipko

● Kuhl - I Khwaja / Gaga shar: A fire - Temple - Palace / Diethich Huff

● Sadd-I Iskandar and the origins of North and Northeast in the ancient world/ Eberhard Saure

● The first Towns of Turan in The Achaemenid Time / Ruslan Muradov

از برنامه‌های جنبی این همایش نیز برپایی چند نمایشگاه بود که همگی در راستای اهداف همایش فعالیت داشتند و عبارت بودند از:

نمایشگاه باستان‌شناسی: حاوی معرفی و نمایش آثار کشف شده از محوطه‌های تاریخی استان‌های گلستان، مازندران، گیلان و سمنان. در این نمایشگاه تعداد ۲۶۰ اثر تاریخی، شامل ظروف

۱. سخنرانی‌های ارایه شده در این همایش و مقالاتی که توسط شورای علمی همایش برای چاپ برگزیده شده است در مجلدی دوزبانه (مشابه مجموعه مقالات همایش بین‌المللی باستان‌شناسی ایران، حوزه شمال غرب) منتشر گردد.

۲. همایش‌های تخصصی باستان‌شناسی با سرعت بیشتری برگزار شود و حتی‌المقدّر سالانه دو همایش، یکی دوره‌ای (از منظرگاه شناختی) و دیگری منطقه‌ای، سازمان‌دهی شود تا نیازهای پژوهشی همه مناطق کشور را پاسخ گوید.

۳. باتوجه به رشد سریع برنامه‌های پژوهشی مربوط به عصر آهن و اهمیتی که دسترسی سریع به حداکثر اطلاعات مربوط به این دوره در درک بسیاری از پیچیدگی‌های باستان‌شناسی ایران دارد، نخستین همایش دوره‌ای سال آتی به عصر آهن اختصاص یابد.

۴. با هدف تسهیل دسترسی به مدارک مربوط به حوزه شمال و شمال‌شرق ایران به کمک محققان شرکت‌کننده در این همایش با علاقه‌مندان دیگر، یک بخش تخصصی در کتابخانه پژوهشکده باستان‌شناسی به این مدارک (اعم از کتاب، مقاله، مدارک الکترونیکی، مدارک تصویری) اختصاص یابد.

۵. تلاش جدی و پیگیری صورت پذیرد تا گزارش‌های معوقه کاوش‌ها و فعالیت‌های میدانی انجام شده در محوطه‌های میدانی و محوطه باستانی حوزه جغرافیایی همایش تهیه و منتشر شود.

۶. شرکت پژوهشگران کشورهای همجوار و محققان سایر کشورها که خواهان همکاری در طرح‌های پژوهشی قلمرو جغرافیایی همایش هستند، تسهیل شود.

۷. برنامه‌های پژوهشی باستان‌شناسی مشترک با شرکت باستان‌شناسان بومی و یا پژوهشگران کشورهای دیگر در کشورهای همسایه همایش‌های منطقه‌ای به اجرا درآید.

در تداوم تلاش برای دستیابی به اهدافی که پژوهشکده باستان‌شناسی سازمان میراث فرهنگی و گردشگری را به تشکیل نخستین و دومین همایش‌های منطقه باستان‌شناسی ایران، در زاهدان و ارومیه، تشویق کرده است، سومین همایش منطقه‌ای باستان‌شناسی، از سه‌شنبه ۱۷ آبان ۱۳۸۴ تا جمعه ۲۰ آبان ۱۳۸۴، در شهر گرگان برگزار شد.

پی‌نوشت:

۱. نشریه روزانه همایش بین‌المللی باستان‌شناسی ایران: حوزه شمال و شمال‌شرق، مصاحبه با دکتر مسعود آذرنوش، (ص ۲).

و پیکره‌های سفالی، فلزی، مفرغی، جنگ‌افزارهای مفرغی و آهنی، زیورآلات و آثار معماری مربوط به دوره‌های پیش از تاریخ (هزاره اول تا سوم پیش از میلاد) دوره تاریخی (پارتی، ساسانی) و اسلامی (سلجوقی، صفویه) که از محوطه‌های باستانی زیارت گرگان، تپه بازگیر مینودشت، پاق تپه، تورنگ تپه و شاه تپه گرگان در استان گلستان؛ محوطه‌های باستانی جوبین، سنتپاک، جمشید آبادورشی رودبار، تول دیمان رود تالش و چراغعلی تپه در گیلان؛ و محوطه‌های باستانی خزند، تپه حصار دامغان، خطیر کوه، بلوار شاهرود در استان سمنان، به نمایش گذاشته شد.

نمایشگاه کتابخانه موزه ملی ایران: این نمایشگاه با همکاری موزه ملی ایران برگزار شد و شامل نمایش ۵۰ جلد از کتاب از مجموعه کتابخانه موزه ملی در حوزه باستان‌شناسی شمال و شمال شرق ایران بود که توسط محققان داخلی و خارجی نگاشته شده‌اند. کتاب‌های مزبور منتخبی از سفرنامه‌ها، مجلات و گزارش‌های باستان‌شناسی بود که می‌توانند به عنوان متون پژوهشی باستان‌شناختی مورد مطالعه باستان‌شناسان قرار گیرند.

نمایشگاه و فروشگاه کتاب‌های باستان‌شناسی: مجموعه‌ای از کتاب‌های باستان‌شناسی که در سال‌های اخیر منتشر شده‌اند و نمایان‌گر میزان فعالیت ناشران در زمینه باستان‌شناسی بودند. نمایشگاه انتشارات پژوهشکده باستان‌شناسی: در این نمایشگاه کتاب‌های منتشر شده توسط پژوهشکده باستان‌شناسی، تا پایان سال ۱۳۸۳ به نمایش گذاشته شد.

گفتنی است دکتر مسعود آذرنوش، رئیس پژوهشکده باستان‌شناسی و دبیر همایش قطعنامه پایانی سومین همایش باستان‌شناسی شمال و شمال شرق را به عنوان نکات محوری باستان‌شناسان در جمع‌بندی این همایش قرائت کرد.

آذرنوش پیش از قرائت این قطعنامه گفت: «طی سه روز باستان‌شناسان و پژوهشگران نتایج آخرین دستاوردهای علمی برنامه‌های پژوهشی سال‌های اخیر در چهار استان جنوبی و جنوب شرقی دریای مازندران، استان‌های گیلان، مازندران، سمنان و گلستان استان‌های چهارگانه را ارایه کردند لذا می‌توان گفت برگزاری این همایش امکانات مطلوبی برای ارتباط باستان‌شناسان و دیگر پژوهشگران فراهم ساخت و این فرصت را پیش آورد تا در جلسات سخنرانی‌ها و در حاشیه آنها گفت‌وگوهای صریحی در مورد باستان‌شناسی ایران انجام گیرد.»

آذرنوش سپس مفاد قطعنامه پایانی را به این شرح قرائت کرد: شرکت‌کنندگان در همایش تلاش‌های پژوهشکده باستان‌شناسی در سازماندهی این همایش و همایش‌های پیشین را ارج می‌نهند و از همکاری سازمان‌های میراث فرهنگی و گردشگری استان‌های حوزه همایش به ویژه استان گلستان که نقشی بسیار اساسی و سازنده در سازماندهی همایش داشته است، سپاسگذارند و پیشنهاد می‌نمایند که: